

Зошит експрес-контролю з української мови
для шкіл з російською мовою навчання

6 клас, I півріччя

Тирасполь, 2016

Рецензенти: Попеску О.Г., директор МОЗ «ТСШ № 16», вчитель російської мови І квал. категорії; Лисенко С.В., викладач української мови і літератури І квал. категорії МОЗ «ТСШ № 5».

Укладач: вчитель української мови та літератури І квал. категорії МОЗ «ТСШ № 16» Бурдужа О.Г.

Дидактичний матеріал «Зошит експрес-контролю з української мови для шкіл з російською мовою навчання (6 клас, I півріччя)» містить картки із завданнями для індивідуальної роботи учнів. Картки було складено за діючою «Програмою з української мови (офіційної) та літератури 6-7 класи», розміщеною в журналі «ПВП» від 2011 року за № 4. Вони розташовані згідно календарно-тематичного планування, містять по 2-3 завдання, які учні 6 класу мають виконати індивідуально. Рекомендовано використовувати картки як матеріал для закріплення отриманих на уроці знань учнів після опрацювання кожної нової теми. До кожної теми запропоновано по 2 примірники. Мета публікації – поповнення дидактичного матеріалу для більш якісного контролю знань учнів 6 класу, а також використання як засобу своєчасного зворотного зв'язку.

Рекомендовано для використання тими вчителями української мови (офіційної) та літератури, які працюють за підручниками О.М. Беляєва.

Урок № 1. Вступ. Краса і багатство української мови

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Розподілити за тематичними блоками епітети, що стосуються слова «мова», вказати відповідні номери.

А. Про правильну мову: № _____

Б. Про грубу, збіднілу мову: № _____

В. Про багату, гарну мову: № _____

- 1) Барвиста, 2) безграмотна, 3) бездоганна, 4) зрозуміла, 5) відшліфована, 6) розкішна, 7) убога, 8) засмічена, 9) незвичайна, 10) неповторна, 11) кострубата, 12) зразкова, 13) точна, 14) живописна, 15) незграбна, 16) колоритна, 17) чародійна, 18) милозвучна.

2. Записати та розібрати за будовою слова під № 2 і 5:

Оцінка _____

Урок № 1. Вступ. Краса і багатство української мови

Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Доповнити синонімічний ряд прикметників, що виражають красу й багатство української мови.

Мова – барвінкова, калинова, квітуха, солов'їна, _____,
_____ .

Слово – влучне, вагоме, добре, _____, _____,
_____ .

2. Із двома-трьома прикметниками із завдання № 1 скласти два речення про:

1) рідну мову; 2) силу слова.

1) _____

2) _____

Оцінка _____

Урок № 2. Повторення та узагальнення вивченого

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Підкреслити взяті в тексті синоніми.

Чи можна сказати «березова діброва» або «березовий бір»?

У нашій мові до слова «ліс» є чимало синонімів, але більшість з них має нюанси. Діброва – це, як правило, дубняк, або ж ліс, у якому панує дуб. Гай – теж листяний: березовий, вільховий, грабовий. Бір – сосновий ліс, або ж ліс, де більше хвойної породи. Пуща – ліс непрохідний, незайманий; праліс – одвічний, незайманий ліс... (За П. Федотюком)

2. До поданих іношомовних слів підібрати з довідки українські відповідники, надписати потрібний номер над словом.

Колектив, азартний, блокнот, клумба, контур, реальний, авантюрист, констатувати, модернізувати.

Довідка. 1) Гурт, 2) обрис, 3) оновлювати, 4) записник, 5) затятий, 6) дійсний, 7) пройдисвіт, 8) квітник, 9) стверджувати.

Оцінка _____

Урок № 2. Повторення та узагальнення вивченого

Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Підкреслити в дужках потрібну літеру. Згадати, що робить мову милозвучною, наспівною, приємною на слух?

Напились сонця ліс (і,й) степ. (Б. Чепурко). А я цей ліс за друга маю, за подарунок (у,в) житті. (М. Луків). Тут яблуками пахне осінь (і,й) клепле бузьок (у,в) гнізді. (Н. Черкес). Занадив(сь,ся) журавель до бабиних конопель. Якби пес робив, то (у,в) чоботях (б,би) ходив (Нар. тв.)

2. Підкреслити граматичні основи речень та вставити, де потрібно, пропущені розділові знаки.

а) Вітерець підхопив метелика підняв вище й поніс до лісу.

б) Прийшла весна ріка завирувала бурхливою повіддю.

Оцінка _____

Урок № 4. Повторення та узагальнення вивченого

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Зіставити вирази, записати, де пряме значення слова, а де – переносне.

Гостре слово Гострий ніж
Прокинулася бабуся Прокинулася земля
Свіжа думка Свіжий хліб
Плаче небо Плаче дитина

2. Розставити розділові знаки. Знайти просте речення, показати в ньому граматичну основу.

- а) Вітерець підхопив метелика підняв вище й поніс до лісу.
б) Прийшла весна ріка завирувала бурхливою повінню.

3. Вставити, де потрібно, пропущені літери і розділові знаки.

1. Уч..тєся брати мої думайте читайте... (Т. Шевченко)
2. Кажуть мудрість приходить з роками. (Л. Дмитерко)
3. Населення на диво зустріло нас привітно. (Я. Баш)

Оцінка _____

Урок № 4. Повторення та узагальнення вивченого

Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. До кожного слова підібрати перевірне слово та записати його поруч.

Боротьба –, кігтик –,
полегкість –, дьогтю –,
перемогти –

2. Вставити, де потрібно, пропущені літери і розділові знаки.

1. Добрий день мій рідний кра.. вольний добрий день тобі. (Д. Павличко)
2. Калин.. моя чом ти не цвіла? (Нар. тв.)
3. З ділом бач у нас ніколи не розходяться слова. (П. Дорошенко)
4. А вона уявіть зупинилась в ту мить. (В. Сосюра)

3. У наведених словосполученнях визначити головне і залежне слова.

Осінній день; чудовий настрій; наблизились до школи; зустрівся з товаришем; прийшли вчасно; привіталися чемно; слухаємо уважно.

Оцінка _____

Урок № 5. Повторення та узагальнення вивченого

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Вставити на місці крапок, де це потрібно, пропущену літеру.

Якіс..ний, проїз..ний, тиж..невий, захис..ний, діяльніс..ний, правозахис..ник, буревіс..ник, оповіс..ник, шіс..надцять, боліс..ний, заздріс..ний, шелес..не, блис..нути, сер..це, кіс..лявий, пес..ливий.

2. Вставити, де потрібно, пропущені літери і розділові знаки.

1. Розцвітай же слово і в родині і у школі й на заводі і у полі пр..чудесно пр..чудово – розцвітай же слово. (П. Тичина)
2. Прости мені земл.. простіть мені трави! (Л. Костенко)
3. Добра такого там зроду у мене не було. (Т. Шевченко)
4. Ніжність наприклад описати математично не можна. (В. Собко)

3. Знайти словосполучення, визначити в них головне та залежне слова.

Осінь настала; налетів вітер; злива стихилась; дерева і кущі; дуби і осоки; знати й любити; пісня та праця.

Оцінка _____

Урок № 5. Повторення та узагальнення вивченого

Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Дібрати до поданих слів синоніми.

Сміливий –; говорити –
базіка –; завірюха –;
робота –; дивився –;
товариш –; дім –

2. Підкреслити однорідні члени речення як члени речення.

Увечері до хати походились батько, мати, брати і сестра. У густому лісі посплітали свої віти дуби, берези, сосни, ялини, осика, вільха. Я люблю доглядати за моїми улюбленими трояндами, жоржинами, півоніями, тюльпанами.

3. Доповнити речення однорідними членами.

Річка вдалині синіє,,

Сонечко гріє,,

Пісня над селом лине,

Сплять міцним сном берізки,,

Оцінка _____

Урок № 7. Морфологія. Загальна характеристика частин мови
Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Підкреслити члени речення, надписати назви частин мови.

Де мати посіє, там стелиться ласка. Де мати посадить, там сходить добро.

У мами рука і легка, і прекрасна, а серце глибоке, як сивий Дніпро.

(В. Крищенко)

2. Зробити фонетичний розбір виділеного слова.

Так непомітно проліта одна хвилина **біля** мами, одна хвилина золота.

(Л. Талалай)

Оцінка _____

Урок № 7. Морфологія. Загальна характеристика частин мови

Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Підкреслити члени речення, надписати назви частин мови.

Щедрість материнських добрих рук ми ще у житті не оцінили. Досить мала з нами сліз і мук, досить віддала здоров'я й сили. (Д. Луценко)

2. Зробити фонетичний розбір виділеного слова.

Увечері до хати походились **батько**, мати, брати і сестра.

Оцінка _____

Урок № 8. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Знайти іменники, підкреслити їх.

1. Ворон ворону хрипко каркає, аж спросоння здригне сова: «Дятел в одуда був друкаркою, день при дні карбував слова». (В. Юхимович)

2. Курчаток квочка висиділа в ситі. Тепер воно оповіщає всіх: «Курей би зовсім не було на світі, коли б я не родило їх!» (В. Симоненко)

3. «Пить підем!» – перепелиця підпадьомкує в пшениці. (Є. Гуцало)

2. Вказати рід і число іменників.

Заєць, ніж, гальмо, назва, радіо, ослятко, електрика, зима, шосе, українка, архів, напрям, ім'я, насип, якір, вікно, індича, банка, орлиця, жоржина, іграшка, небосхил, екран, дива, добро, Євпаторія, авто, ймення, шафа.

Оцінка _____

Урок № 8. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Вставити потрібні літери, підкреслити іменники, як члени речення.

Квітом пр..красним розцвіла ся дівчина несміла. (Л. Українка). Стоять дерева, мов зелені коні, що в літо пр..скакали із весни. (В. Малишко). Акація стоїть пр..красна і пр..світла в зелено-синій краплі-грі. (П. Липовецький).

2. Скласти речення, підкреслити в них іменники та надписати рід і число.

На, теплом, небо, блакитне, дихає, землю. _____

Гречка, між, килимів, біліє, зелених. _____

Вбранні, у, стояв, білому, ліс, дорогому. _____

Оцінка _____

Урок № 10. Іменники, що означають назви істот і неістот.

Загальні і власні назви

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Вказати назви істот і назви неістот.

Одесит, вовк, схід, стіна, абориген, трудівник, солома, режисер, схованка, сон, очерет, отаман, домогосподарка, село, хвала, острів, агроном, теніс, дослідник, автор, озеро, знання, вчитель, накат, втрата, директор, життя, сторож, винахідник.

2. Визначити назви істот на неістот, підкреслити потрібну букву.

(Л, л)еся (У, у)країнка, (С, с)півуча (У, у)країнка, (С, С)ело (У, У)країнка;
(К, к)обзар на майдані, вірш з «(К, к)кобзаря»; (М, м)Михайло (С, с)Старицький;
картина (О, о)Олександра (М, м)урашка «(П, п)охорон (К, к)ошового»;
(С, с)вітлана (Д, д)митрівна (К, к)ошова; розділ з (Б, б)біблії, (Б, б)біблійне
(О, о)повідання, (Б, б)огоматір.

Оцінка _____

Урок № 10. Іменники, що означають назви істот і неістот.

Загальні і власні назви

Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Вставити пропущені букви, знайти іменники, вказати назви істот і неістот.

Бувало, сядемо до столу, нал..є нам мати молока. І раптом падає додолу ч..рствий окраєць ж..тняка. Тоді нас мати й научила окра..ць хліба цілувать, як дар з..млі, як батька силу, той скарб священ..ий цінувать. (Д. Луценко)

2. Визначити назви істот на неістот, вставити потрібну букву.

(..)країна, (..)ндик, (..)рим, (..)ірка (*небесне світло*), (..)аталка, (..)хненко (*прізвище*), (..)жгородці, (..)нженер, (..)ерлін, (..)панас, (..)імець, (..)країнець, (..)ікітенко (*прізвище*), (..)зія, (..)орона, (..)ласник, (..)нгля, (..)оман, (..)иректор.

Оцінка _____

Урок № 11. Велика буква і лапки у власних назвах.

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Скласти словосполучення з наведеними іменниками так, щоб в одному випадку

вони виступали як загальні назви, а в іншому – як власні.

1) орел – «Орел» _____

2) роман – Роман _____

3) дружба – «Дружба» _____

2. Підкреслити іменники, які позначають власні назви.

Жив у нас у селі козак Хмара. (М. Вовчок) Гримить Дніпро, шумить Сула, озвались голосом Карпати... (М. Рильський). Богдан підвівся з кам'яних стремен. Тече ріка велика Борисфен. (Л. Костенко). І знов для тебе в серці розцвітуть Шевченка думи і пісні Тичини. (М. Рильський). Премією видавництва «Веселка» відзначають кращих дитячих письменників України. (З журн.). Вже Петрівочка наступає, сива зозуля вилітає. (Нар. тв.) Пес Бровко уранці встав, треба ж помагати! Взяв сокиру та й почав хмиз сухий рубати. (Г. Коваль).

Оцінка _____

Урок № 11. Велика буква і лапки у власних назвах.

Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Підкреслити іменники, визначити рід, число та відмінок кожного. Вставити, де треба, лапки.

Книга Тараса Шевченка Кобзар відома всьому світові. Письменника Івана Франка ми називаємо Каменярем. (З газ.). Біжить Лисичка польовою дорогою та й зустрічає Їжака. (І. Франко). Автором славетної опери Тарас Бульба є Микола Лисенко. Придністровська газета українською мовою Гомін видається в Тирасполі. Проживав у нас довго собака Пірат. (О. Довженко).

2. Зі слів побудувати речення, ставлячи іменники в потрібному відмінку.

Ми, гості, з, любов'ю, зустрічаємо, хліб, сіль, і, дорогих. _____

Славиться, багатою, Придністров'я, рослинність. _____

Школа, брат, медаль, закінчив, золотою, із. _____

Оцінка _____

Урок № 14. Рід іменників
Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Записати, користуючись орфографічним словником, яке закінчення будуть мати подані іменники у родовому відмінку.

Вітряк....., очерет....., сад....., ліс....., край....., світ....., цемент.....,
Київ....., Дніпро....., футбол....., клас....., стіл..... .

2. Перекласти українською мовою:

Счастливая жизнь – _____,

далёкая Сибирь – _____,

сильная боль – _____,

густая пыль – _____,

почтовый адрес – _____,

горькая полынь – _____,

украинская степь – _____.

Оцінка _____

Урок № 14. Рід іменників

Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. До поданих іменників підібрати потрібні за змістом прикметники. Утворити з кожною парою слів словосполучення і записати. У дужках зазначити рід іменників.

ЗРАЗОК. Степ – широкий степ (ч. р.).

Насип – _____, путь – _____,

зал – _____, полин – _____,

рукопис – _____, рояль – _____,

біль – _____, степ _____.

2. Відредагувати речення, виправити помилки.

1. У далекий путь проводжала мати своїх дітей. 2. Навколо розкинулася широка степ. 3. Лист надійшов з далекої Сибірі. 4. По її очах можна було зрозуміти всю біль. 5. Доносилася барабанна дріб. 6. Марійка підхопила сильну нежить.

Оцінка _____

Урок № 16. Число іменників

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. «Впізнай слово». Записати. Визначити рід, число.

Рідна, лагідна, найдорожча – _____ .

Запашний, білий, смачний – _____ .

Червоне, соковите, солодке – _____ .

Великий, просторий, чистий – _____ .

Яскраве, тепле, пекуче – _____ .

Білогора, ніжна, струнка, золотокоса – _____ .

2. Дописати приклади іменників, що вживаються тільки в множині.

Назви ігор: шашки, _____ .

Назви проміжків часу: канікули, _____ .

Назви парних предметів: сани, _____ .

Назви станів: пестоці, _____ .

Назви речовини: вершки, _____ .

Оцінка _____

Урок № 16. Число іменників
Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Утворити форму однини чи множини.

Народи, прапори, землі, Суми, країни, патріоти, надра.

Герб, гімн, степ, Тирасполь, Придністров'я, джерело.

2. «Спіймай помилку» (знайти та підкреслити зайве слово в кожному рядку)

Усі слова – географічні назви, що вживаються лише в однині: Торез, Шахтарськ, Сніжне, Ровеньки, Одеса.

Усі слова – абстрактні назви: совість, канікули, злість, чесність.

Усі слова парної будови: окуляри, ножиці, духи, штанці.

Усі слова – назви ігор: шахи, піжмурки, нарди, вибори.

Усі слова вживаються тільки в множині: Черкаси, Суми, коні, Альпи.

Оцінка _____

Урок № 17. Відміни іменників. Поділ іменників на відміни

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Змінити іменники в дужках, записати. Підкреслити іменники в однині, надписати відміну.

Весна красна (квіти) _____, а осінь – (пирогів) _____.
(Вуха) _____ слухай, (очі) _____ дивись, а (рот) _____
мовчи. Їж борщ з (гриби) _____, держи язик за (зуби) _____. Під
(ноги) _____ боягуза земля розступається. За двома
(зайці) _____ не женися, бо жодного не впіймаєш.

2. Визначити, до якої відміни належать іменники. Надписати відміну над словами.

Ущелина, жаль, оленя, зайченя, Тирасполь, колиска, емаль, скло, ніч,
оголошення, жанр, бязь, стадо, ондатра, кегля, льон, пір'я, щедрість, опара,
сяйво, тім'я, життя, совеня, осінь, оливка, оселедець, Рибниця, лоша.

Оцінка _____

Урок № 17. Відміни іменників. Поділ іменників на відміни
Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Знайти серед наведених іменників ті, які відносяться до першої відміни.

Підкреслити їх, зверху надписати рід і число.

Тирасполь, Кам'янка, птаство, долина, Дністер, молоко, вітер, ворота, Одеса, совість, книга, малювання, Чернівці, школа, учитель, учениця.

2. Уставити пропущені букви в іменниках, визначити, до якої відміни вони належать. Надписати відміну над словами.

1. Жоржин... квітнуть жовтим цвіт... , кружляють бджол... біля них

(Н. Забіла). 2. Минає літ... , шелестить пожовкле лист... (Т. Шевченко). 3.

У пол... спить зор... під колоск... і сонно слуха дум... колоскову, і сонна

тиш... сонним язик... шепоче сад... сиву колискову (М. Вінграновський). 4. Ми

юними тоді були, дорог... кликала в мандрівк... (Д. Луценко).

Оцінка _____

Урок № 20. Іменники I відміни
Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Позначити іменники I відміни.

Доля, хата, рік, душа, борщ, молоко, дихання, вчинок, золото, зілля, куля, маля, сіль, звістка, різнотрав'я, гордість, листя, тім'я, кисіль, гантель, пташеня, вивчення, пуща, щастя, курча, читання, місяць, купіль, калюжа, ягня, тополя, птиця, роздоріжжя, каченя, зерно, зерня.

2. Провідміняти слово «пшениця» за відмінками, визначити закінчення:

Н.в. _____

Р.в. _____

Д.в. _____

Зн.в. _____

О.в. _____

М.в. _____

Кл.ф. _____

Оцінка _____

Урок № 20. Іменники І відміни
Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Позначити іменники І відміни.

Гай, осика, узгір'я, море, вітер, паляниця, глибінь, глибина, тиша, Дніпро, Славута, гуркіт, дитина, життя, площа, відповідальність, ім'я, честь, воля, стаття, завдання, жито, пшениця, колосся, обличчя, надія, блакить, хмара, рукавиця, пагорб, підземелля, гривня, сім'я, мати, теля, буря, товариш, селище, школяр.

2. Провідміняти слово «парта» за відмінками, визначити закінчення:

Н.в. _____

Р.в. _____

Д.в. _____

Зн.в. _____

О.в. _____

М.в. _____

Кл.ф. _____

Оцінка _____

Урок № 22. Іменники II відміни

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Поставити, користуючись орфографічним словником, подані іменники у родовому відмінку, записати потрібне закінчення (а чи у)

Вітряк____, очерет____, сад____, ліс____, край____, світ____, цемент____,
Тирасполь____, Дністер____, футбол____, клас____, стіл_____.

2. Розподілити іменники II відміни за групами (надписати над словами)

Мебляр, обрій, запис, малятко, перець, ледащо, горобець, різьбяр, плащ, сніг.

3. Виконати фонетичний розбір слова «терен».

Оцінка _____

Урок № 22. Іменники II відміни

Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Поставити, користуючись орфографічним словником, подані іменники у родовому відмінку, записати потрібне закінчення (а чи у)

Автобус__, цукор__, хлібороб__, фініш__, успіх__, технікум__, птах__, суфікс__, розклад__, табель__, технік__, супутник__.

2. Розподілити іменники II відміни за групами (надписати над словами)

Терен, м'яч, сніг, рахівник, тесляр, зілля, гвинт, Донець, інвентар, явище,

3. Виконати фонетичний розбір слова «явище».

Оцінка _____

Урок № 27. Іменники III відміни
Картка №1.

Прізвище, ім'я _____

1. Поставити іменники у форму орудного відмінка однини, записати. Позначити закінчення.

Учні йшли до школи з (радість) _____.

Хліб пахне (любов) трударів _____.

Ми милувалися молодого (зелень) _____ на деревах.

2. Від поданих іменників утворити форму орудного відмінка однини, позначити закінчення.

Любов, річ, скатерть, віддаль, мати, мудрість, мить, юність.

Оцінка _____

Урок № 27. Іменники III відміни
Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Підкреслити іменники третьої відміни, вказати відмінок.

Де мир та лад, там у хаті благодать. Хто любить піч, тому ворог – Січ.
Природа, час і терпеливість – найкращі лікарі. Міль їсть одежу, а печаль –
серце.

2. Провідміняти іменники СІЛЬ, РАДІСТЬ, ЛЮБОВ за відмінками.

Н.в. _____

Р.в. _____

Д.в. _____

Зн.в. _____

О.в. _____

М.в. _____

Кл.ф. _____

Оцінка _____

Урок № 28. Іменники IV відміни

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. На місці крапок вставити пропущені букви. Подані в дужках іменники поставити в потрібній формі. Визначити відмінок кожного, виділити закінчення.

Слова л. няють лиш від позолоти, іржавіють від (фальш) _____ і пр. крас. (В. Бичко). Тремке чуття своєї (т.мчасовість) _____ усе частіш охоплює мене. (А. Кацнельсон). Нема долі без (сіль) _____. Хвали день увечері, а ж.ття перед (смерть) _____. (Нар. тв.)

2. Вказати іменники четвертої відміни.

Мати колихала дитинча, серце билось в радості й тривозі... (Д. Луценко). Материна пісня залетіла в груди немовляті... (М. Рильський). Я схилюся, дитя, над тобою, все віддам тобі: небо й ріку. (Д. Кремінь). Ти сили дай, кохана мати, до боротьби зі злом! Зроби, щоб з кволого пискляти я став орлом! (Р. Завадович). Впала крапля дощу у криницю, і заплакала хмара, наче мати за дитям. (М. Аронець). Мати до дитинчат, як ластівка до ластів'ят. (Нар. тв.)

Оцінка _____

Урок № 28. Іменники IV відміни
Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Подані в дужках іменники поставити в потрібній формі. Визначити їхні відмінки, виділити закінчення.

Індик зробив перестановку кадрів, він Селезня направив до (курчата) _____, а Півня до (качата) _____. (П. Ключина). Орле! Зглянься над моїми (совенята) _____ малими, що zostались там у гаю, не займай ти їх, благаю! (Олена Пчілка). Аж суне Вовк і до (Ягня) _____: «Я з'їм тебе, прокляте!» (Ю. Кругляк). Не доручай (лисеня) _____ курей стерегти, а (зайчєня) _____ моркву берегти. (Нар. тв.)

2. Іменники четвертої відміни підкреслити, виділити закінчення.

Як вдарився голубонько об землю крилами: «Діти мої сиротята! Пропав же я з вами!» З чужого чортєняти не зробиш свого дитяти. Дай, Боже, нашому теляті вовка з'їсти! З лисого теляти буде лисий віл. Любляться, як гуска з поросям.

Оцінка _____

Урок № 31. Творення іменників. Правопис суфіксів
Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Визначити іменники, утворені суфіксальним способом.

Із-за гори буйний вітер віє, козаченько пшениченьку сіє. Їхав попович на коничку, дівчата гуляють в таночку. Усім дівчатонькам шапочку зняв, молоду Галочку за рученьку взяв. Як поїхав короленко та на гуляннячко, покидає дружиноньку на горюваннячко.

2. Об'єднати частини слова, якщо воно пишеться разом; вставити, де потрібно, дефіс чи апостроф.

Пів/села, пів/Києва, пів/юрти, пів/фінал, пів/ящика, пів/ціни, пів/яблука, пів/Чернігова, пів/ятки, пів/острова, пів/Дніпра, пів/кілометра.

3. Виконати морфемний розбір слова «пощастило».

Оцінка _____

Урок № 31. Творення іменників. Правопис суфіксів
Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Визначити іменники, утворені суфіксальним способом.

Завтра іменини в тітки капустини. Прийде дід-дідище, старий капустище.
Прийде з ним бабуся, стара капустуся. Прийдуть два синочки, малі капусточки.
«Прийде вся родина», – каже капустина.

2. Об'єднати частини слова, якщо воно пишеться разом; вставити, де потрібно, дефіс чи апостроф.

Пів/куля, пів/ягняти, пів/кілограма, пів/світу, пів/юрби, пів/Камчатки,
пів/ялини, пів/ємності, пів/Риму, пів/Європи, пів/хвилини, пів/тінь.

3. Виконати морфемний розбір слова «гарненький».

Оцінка _____

Урок № 33. Не з іменниками

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Відгадати загадки та розкрити дужки.

- 1) Круглий, та (не) місяць; зелений, та (не) діброва; з хвостом, та (не) миша.
- 2) Кинув (не) палку, піймав (не) галку; скубу (не) пір'я, їм (не) м'ясо.
- 3) Сам чорен, та (не) ворон; є роги, та (не) бик; шість ніг без копит.
- 4) Солоне, а (не) сіль; біжить, а (не) річка; блищить, а (не) золото (*Нар. тв.*)

Довідка: сльози; рогатий жук; кавун; риба.

2. Записати іменники з НЕ. З'ясувати, коли НЕ може бути префіксом і часткою, а коли – лише часткою.

Правда, задоволення, клен, вихованість, стадіон, багаття, воля, озеро, щирість, людство. _____

Оцінка _____

Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Дібрати до поданих іменників синоніми з префіксом НЕ.

Хвороба, горе, ворог, повага, кривда, воля. _____

2. Самостійно закінчити прислів'я. Сформулювати правило про написання іменників з не за наявності в реченні протиставлення.

Це не казка, а _____. Пише не перо, а _____.

Будь сильний не кожухом, а _____. Найкраща показка – не кулак, а _____. Горілка – не вода, а _____ (Нар. тв.).

Довідка: духом; розум; народна біда; билиця; ласка.

Оцінка _____

Урок № 40. Прикметник як частина мови: загальне значення,
морфологічні ознаки, синтаксична роль

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Дібрати ознаки до поданих слів.

Мама – _____ Вода – _____

Лисиця – _____ Сонце – _____

Ялинка – _____ Стежка – _____

2. Вставити в речення прикметники з довідки.

Котику – братику! Несе мене Лиска за _____ ліси, за
_____ гори, за _____ води, – порятуй мене! Була собі в одного
царя _____ донька. Унадився колись давним-давно один _____
змій десь у якусь слободу людей їсти. Щороку посилали цьому змієві дань: або
_____ парубка, або _____ дівку.

Довідка: молодого, страшний, кленові, красну, крутії, бистрії, гарна.

Оцінка _____

Урок № 40. Прикметник як частина мови: загальне значення,
морфологічні ознаки, синтаксична роль

Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Підкресли ті прикметники, які стосуються іменника «лисичка».

Руда, велика, дзвінкоголоса, хитра, гостра, холодна, пухнаста, перелітна, висока, улеслива, черства, сонячна, колюча, сіра, вузька, мила, зухвала, цікава, допитлива, швидка.

2. Прочитай текст. На місці крапок встав із довідки потрібні слова. Запиши.

Підкресли прикметники.

Ледь-ледь посвітліє за вікном, прилітає маленька _____
пташка. Це синичка. Шапочка в неї _____, щічки _____. На
_____ крильцях кожна пір'їнка ніби пензликом намальована. Синичка
стукає _____ дзьобом у _____ шибку. Заглядає
_____ оченятком у кімнату.

Довідка: зелених, заплакану, агатовим, оксамитова, гострим, жовтогруда, біляві.

Оцінка _____

Урок № 42. Якісні, відносні та присвійні прикметники.
Повні та короткі прикметники

Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. До якого розряду належать подані прикметники? Надписати.

Високий, учнів, красивий, Ольжин, мідний, домашній, білий, батьків,
весняний.

2. Утворити прикметники від поданих слів, вказати розряд.

ЗРАЗОК: Сестра – сестрин.

Дід _____, бабуся _____,

Ольга _____, Андрій _____,

батько _____, мати _____.

Оцінка _____

Урок № 42. Якісні, відносні та присвійні прикметники.
Повні та короткі прикметники

Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Від поданих іменників утворити прикметники і записати їх. У прикметниках позначити закінчення і суфікси, за допомогою яких вони утворилися, вказати розряд.

Зима, школа, зелень, клен, хмара, дуб, весна, річка _____

2. Виписати прикметники, вказати розряд.

Дівчинка-перлинка, золота краплинка, весняна росинка, літнє моє сонечко – доню моя, донечко.

Оцінка _____

Урок № 45. Ступені порівняння якісних прикметників
Картка № 1.

Прізвище, ім'я _____

1. Виписати якісні прикметники, утворивши прості форми вищого і найвищого ступенів порівняння.

ЗРАЗОК: Високий – вищий – найвищий.

1. Глибокі моря в нас, глибокі і сині, багата і щедра квітуча земля. 2. Як радісно в пісні про люд заспівати – про люд богатирський, багатий. (П. Тичина).

2. Виправити помилки, пов'язані з утворенням ступенів порівняння прикметників.

Самий спритніший, найбільш популярніший, більш кращий.

Оцінка _____

Урок № 45. Ступені порівняння якісних прикметників
Картка № 2.

Прізвище, ім'я _____

1. Від поданих слів утворити і записати прикметники найвищого ступеня, використавши префікс най- і частки як-, що-.

ЗРАЗОК: дорожчий – найдорожчий, якнайдорожчий, щонайдорожчий.

Веселіший, кращий, рідніший, ближчий.

2. Підкреслити якісні прикметники.

На стрункій високій ніжці

Біля річки, на лужку,

У косинці-білосніжці

Стрів я квітоньку таку.

Оцінка _____

Ясним оком жовтуватим

посміхалася мені...

Я хотів її зірвати,

А бджола сказала: – Ні!

(М. Познанська)

Нотатки
